

**Татарстан Республикасы
Менделеевск муниципаль районы
Ижевка авыл жирлеген Башкарма комитеты**

КАРАР

19.05. 2025

№ 13

«2025-2030 елларга Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Ижевка авыл жирлеген территориясендә жирләрден файдалану һәм аларны саклау» муниципаль программасын раслау турында

Россия Федерациясе Жир кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәненң гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварендагы 7-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә, Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы «Ижевка авыл жирлеген» муниципаль берәмлеген Уставына таянып, Ижевка авыл жирлеген Башкарма комитеты КАРАР БИРӘ:

1. «2025-2030 елларга Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Ижевка авыл жирлеген территориясендә жирләрден файдалану һәм аларны саклау» муниципаль программасын кушымта нигезендә расларга.

2. Әлеген карарны Ижевка авыл жирлегенен мәғлүмат стендларында һәм Менделеевск муниципаль районының рәсми сайтында "Ижевка авыл жирлеген" бүлегендә урнаштыру юлы белән игълан итәргә www.mendeleevsk.tatar.ru

3. Әлеген карарны Татарстан Республикасы хокукый мәғлүматының рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru> һәм Менделеевск муниципаль районының рәсми сайтында www.mendeleevsk.tatar.ru "Ижевка авыл жирлеген" бүлегендә урнаштырырга.

4. Әлеген карар рәсми басылып чыкканнан соң үз көченә керә.

5. Әлеген карарның үтәлешен тикшереп торуну үземдә калдырам.

Татарстан Республикасы
Менделеевск муниципаль районы
Ижевка авыл жирлеген башлыгы

Р.Т.Мәсәгутова

Ижевка авыл жирлеге башкарма
комитетының 19.05.2025 № 13
карарына кушымта

**«2025-2030 елларга Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль
районы Ижевка авыл жирлеге территориясендә жирләрден файдалану
һәм саклау» муниципаль программасы
ПАСПОРТЫ**

Программа атамасы	2025-2030 елларга Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Ижевка авыл жирлеге территориясендә жирләрден файдалану һәм саклау
Программаны эшләү өчен нигезләр	Россия Федерациясе Жир кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәнең гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон
Программаны эшләүче	Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Ижевка авыл жирлеге башкарма комитеты
Муниципаль программаның максаты	Жирләрне инвентарьлаштыруны системалы рәвештә уздыру, рациональ файдаланылмый торган жирләрне ачыклау, жирләрнең (туфракның) сыйфатын саклау һәм экология хәлен яхшырту; сәламәтлекне һәм халыкның яшәү шартларын тәмин итү өчен әйләнә-тирә мохитне саклау, яклау һәм яхшырту.
Муниципаль программаның бурычлары	Авыл жирлеге территориясендә жирләрне рациональ файдалануны һәм саклауны оештыруны тәмин итү
Муниципаль программаны гамәлгә ашыру сроклары	2025-2030
Программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы	Финанслау таләп итми
Программаны гамәлгә ашыруның көтелә торган нәтижәсе	Жирдән файдалануны тәртипкә китерү; яңа жир кишәрлекләрен әйләнәшкә кертү;

	жирләрне нәтижәле файдалану һәм саклау; бозылган жирләрне торгызу; Ижевка авыл жирлеген халкының экология куркынычсызлыгын һәм аның яшәү сыйфатын арттыру; салым салына торган базаны арттыру.
Программадан файдалануны тикшереп тору	Программадан файдалануны Ижевка авыл жирлеген администрациясе тикшереп тора

1. Программаның эчтәлеген һәм аны программа ысуллары белән хәл итү кирәклеген нигезләү

Жир - гомуми биосфераның иң мөһим өлеше, аны файдалану башка табигый объектлар: сулар, урманнар, хайваннар һәм үсемлекләр дөньясы, файдалы казылмалар һәм жир асты байлыкларының башка кыйммәтләре белән бәйле. Жирне кулланмыйча һәм сакламыйча башка табигый ресурслардан файдалану мөмкин түгел диярлек. Шулай ук вакытта жиргә карата хуҗасызлык якин киләчәктә эйленә-тирә мохиткә зыян китерәчәк, жирнең өскә катламын - туфракны, аның химия һәм радиоактив пычрануын жимерүгә генә түгел, бәлки табигый комплексның экология начарлануына да китерәчәк.

«2025-2030 елларга Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Ижевка авыл жирлеген территориясендә жирләрдән файдалану һәм аларны саклау» программасы (алга таба Программа) жир ресурсларынан нәтижәле һәм рациональ файдалану һәм идарә итүнең икътисадны ныгыту мәнфәгатьләрендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыруны тәмин итә торган жирләрдән файдалану һәм саклауның уңай шартларын тудыруга юнәлдерелгән.

Жир фондының шактый күләмдә төрле максатларда куллану эйленә-тирә мохит экосистемасының барлык звеноларының табигый бөтенлеген саклау буенча билгеле бер йөкләмәләр йөкли.

Табигатьтә барысы да үзара бәйләнгән. Шуңа күрә бер звеноның дәрәжәсенең бозу, урман булсынмы ул, хайваннар дөньясы, жир булсынмы, экосистеманың балансын һәм бөтенлеген бозуга китерә.

Жирдән рациональ файдаланмау, аңа куллану һәм хуҗалык ягынан булмаган мөнәсәбәт үзгәрешләргә башкарган вазыйфаларны бозуга, табигать үзгәрешләрен киметүгә китерә.

Жирне саклау бары тик жирдән рациональ файдалану тәмин ителгәндә генә нәтижәле була ала.

Ижевка авыл жирлегендә тотрыклы социаль-иқтисади үсеш проблемалары һәм аның халкының экология яктан имин тормышы хәзерге этапта жирләрне саклау һәм куллану мәсьәләләрен хәл итү белән тыгыз бәйләнгән.

Авыл жирлегендә дәрәжәсендә жирләрне саклау һәм файдалануның жирле проблемаларын мөстәкыйль хәл итүгә мөмкин, өстәвенә, хәзерге вакытта яшәүче кешеләр мәнфәгатьләрендә генә түгел, ә киләчәк буыннар мәнфәгатьләрендә дә тулы, комплекслы рәвештә.

Ижевка авыл жирлеген территориясендә төрле рәхсәт ителгән файдалану өчен жир кишәрлекләре бар.

Авыл хуҗалыгы жирләренә караган авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге жирләр аеруча кыйммәтле санала. Хәзерге вакытта авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге жирләрнең бер өлешендә үлән басып китү жирлек территориясендә зур проблема булып тора. Жирләрнең экология торышы уртача яхшы, әмма стихияле санкцияләnmәгән чүплекләр, эйленә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый һәм экология хәлгә катлауландыра.

2. Программаның төп максатлары һәм бурычлары

Программаның максаты

- жирләрден экология системаларын саклауны тээмин итә торган ысуллар белән файдалану, жирнең чара булу сәләте, хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыруның нигезе һәм эшчәнлекнең башка төрләре;
- хужалык эшчәнлегенң деградациясен, пычрануын, чүпләнүен, жирләрне, башка тискәре (зарарлы) йогынтысын булдырмау;
- хужалык эшчәнлегенң деградацияләнүенә, пычрануына, чүпләнүенә, бозулуына, башка тискәре (зарарлы) йогынтысына дучар булган жирләрне яхшыртуны һәм торгызуны тээмин итү;
- авыл жирлегендә жирләрне, экология хәлен яхшырту; халыкның сәламәтлеген һәм яшәешен тээмин итү өчен авыл жирлеге табигатен саклау һәм торгызу;
- жирләрне системалы рәвештә инвентаризацияләү, арендага (милеккә) тапшыру максатларында файдаланылмый торган жирләрне ачыклау;
- деградациягә, бозуга һәм башка тискәре (зарарлы) йогынтыларга дучар булган жирләрне яхшыртуны һәм торгызуны тээмин итү;
- жирләрнең (туфракның) сыйфатын саклап калу һәм экология хәлен яхшырту;
- сәламәтлекне тээмин итү өчен әйләнә-тирә мохитне саклау һәм яхшырту һәм халыкның тормыш эшчәнлеген өчен уңайлы шартлар тудыру.

Программаның бурычлары:

- жирләрден файдалануның һәм саклауның нәтижелелеген арттыру;
- житештерү калдыклары белән эш итү өлкәсендә эшчәнлекне оптимальләштерү
- жирләрден рациональ файдалануны һәм саклауны оештыруны тээмин итү;
- жирләргә инвентаризация үткөрү.

3. Программаны ресурслар белән тээмин итү

Программаның чараларын финанслау каралмаган.

4. Программаны гамәлгә ашыру механизмы.

Программаны гамәлгә ашыру Ижевка авыл жирлеге территориясендә әлеге программаны гамәлгә ашыру механизмын регламентлаучы норматив-хокукий акт нигезендә гамәлгә ашырыла.

Программаларны үтәүчеләр түбәндәгеләрне башкара:

- Программаны гамәлгә ашыруны норматив-хокукий һәм методик тээмин итү;
- программаның максатларын һәм бурычларын яктыртуга юнәлдерелгән мәгълүмати һәм аңлату эшен оештыру;
- Жирләрне саклау максатында жирлек жирләренә инвентарылаштыру уздырыла.

Жирләргә инвентаризация жирләрнең деградациясен, пычрануын, чүпләнүен, бозылуын, хужалык эшчәнлегенң башка тискәре (зарарлы) йогынтысын булдырмау, файдаланылмый торган, рациональ файдаланылмый торган яисә максатчан билгеләнеше буенча һәм жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгәнчә файдаланылмый торган жирләрне, жирләрнең башка характеристикаларын ачыклау өчен үткәрелә.

5. Программаның көтелә торган нәтижеләре

Әлеге программаны гамәлгә ашыру жирдән файдалануны тәртипкә китерү; яңа жир кишәрлекләрен әйләнешкә кертү; авыл жирлегенң инвестицион жәлеп итүчәнлеген

арттыру, икътисадны үстерүгә, жирләрне нәтижәлерәк файдалануга һәм саклауга ярдәм итәчәк.

6. Программаның төп чаралары исемлеге

т/б	Программаны гамәлгә ашыру чаралары	Финанслау чыганаclarы	Башкару вакыты:	Программаның үтәлеше өчен җаваплы
1	Гражданнарға жир законнарын аңлату	каралмаган	Даими рәвештә	Авыл жирлеге администрациясе
2	Авыл жирлеге территориясен чүп-чардан чистарту буенча даими чаралар оештыру	каралмаган	Даими рәвештә	Авыл жирлеге администрациясе
3	Буш һәм дәрәс файдаланылмый торган жирләрне ачыклау һәм аларны хужалык әйләнешенә вакытында җәлеп итү	каралмаган	Даими рәвештә	Авыл жирлеге администрациясе
4	Жир кишәрлекләреннән үз белдеге белән шөгыйльләнү фактларын ачыклау	каралмаган	Даими рәвештә	Авыл жирлеге администрациясе
5	Жирләрне инвестицияләү	каралмаган	Даими рәвештә	Авыл жирлеге администрациясе
6	Экология хәлен шактый начарайтуга китерә торган жир кишәрлекләреннән файдалану фактларын ачыклау	каралмаган	Даими рәвештә	Авыл жирлеге администрациясе